IL-WIEHED U HOXRIN HADD MATUL IS-SENA (2018) IL-FIDI FI KRISTU: L-IKBAR RIGAL TAL-MISSIER

Contributed by Frans Galea
Saturday, 25 August 2018
Last Updated Saturday, 25 August 2018

Din
hija il- Liturgija tal-Wiehed u Ghoxrin il-Hadd matul is-Sena bi hsibijiet min Joe Rapa.

Hemm min qal li l-g'a!eb
mhux li ssib fid-dinja min jemmen f’Alla li ma jidhirx, imma li ssib nies li ma
jemmnux f’Alla, jew f’xi alla. Infatti
l-atei|mu huwa fenomenu stramb u kontradittorju g'an-natura tal-bniedem. Jista’ jkun li hu biss per essjoni, 'a!a li
hi mma!inata li te|isti, imma li ma te|istix fil-fatt.

Dan ng'iduh g'ax
il-bniedem huwa “annimal reli!ju|”, 'lejqa reli!ju|a, min-natura tieg'u innifsu
ma jg'addix ming'ajr xi tip ta’ alla.
Dan, g'ax fil-bniedem hemm vojt li j!ennu u hu jit'abat il-'in kollu
biex jimlih. Anke l-annimali jbatu minn dan, imma l-annimal li m’g'andux
l-intelli!enza tal-bniedem, jimxi skont l-istint li jg'idlu li jimla l-vojt
jekk jiekol, jekk jikka ja, jekk joqtol lil min hu inqas b’sa''tu minnu. L-annimal isib postu fil-“food chain” li
titimg'u u fl-a''ar toqtlu g'ax kul'add isib lil xi 'add aqwa minnu xi darba.

G'all-bniedem l-ikel
mhux bi||ejjed. Hu jittanta jimla’
l-vojt b’ “Alla”. Imma meta ng'idu
“Alla” m’a'niex nirreferu biss g'al Dak li jist'oqqlu l-isem ta’ “Alla”, i|da
wkoll g'al kull tip ta’ “alla”. Kull
'a!a li ming'ajrha l-bniedem ma jg'addix, din issir “alla” tieg'u. U biex
inkomplu nikkwotaw, kien hemm min qal ukoll li d-differenza bejn il-bniedem u
l-annimal huwa li l-bniedem jivvinta l-“allat” tieg'u waqt li l-annimal

le. F’dan is-sens ng'idu li l-bniedem
huwa esseri “reli!ju|” g'ax g'andu b|onn dik ix-xi 'a!a li timlilu l-vojt
tieg'u u li lilha jqim, u li g'aliha jag'mel kollox, anke jag'ti 'ajtu. Issa, anke jekk il-bniedem ilu li skopra li
l-vojt tieg'u huwa ikbar mill-alla li g'amel g'alih, xorta jibqa’ jippersisti
fil-qima |baljata tieg'u g'ax fil-fond ma jemminx li hemm alternattiva.

Alla jakku|a lil I|rael
li dan qanqallu “l-g'ira” tieg'u g'ax mill-affarijiet sbie' li Hu tah g'amel
allat g'alih flok l-Alla veru. Imma din l-istorja ma !ratx biss lil I|rael imma
tista’ tg'id lil kull bniedem. Hawn min
jag'mel il-familja “alla” tieg'u; hawn min jag'mel il-flus “alla” tieg'u;
il-karriera; l-istima tal-o'rajn; is-sa''a; is-su ess f’dak li jag'mel;
ix-xewqa li jakkwista dak li m’g'andux; xi persuna li j'obb jew jammira;
ix-xog'ol; il-passatemp... Per e|empju
l-football sar “reli!jon” g'al miljuni ta’ nies, u partitarji jorgani||aw
ru'hom f’”reli!jon” bil-bnadar tag'hom, bil-kant fil-ground, kollox qisu
litur!ija. Dawn in-nies jg'ixu g'al
sieg'a u nofs fil-!img'a.

Imma l-“alla” li hu
r-rival prin ipali ta’ Alla l-veru huwa l-flus.
Jekk l-istadium sar it-tempju g'all-partitarji tal-football, il-bank
huwa t-tempju g'al min ipo!!i s-sigurta tieg'u fi flusu, bl-impjegati lebsin
pulit, serji, serji qishom il-qassisin li jmexxu l-litur!ija. M’g'andniex g'alfejn nitka|aw: Abraham,
Missier il-Fidi, g'al parti kbira minn 'ajtu kellu “alla falz” – l-ambizzjoni li
jkollu iben... u meta Alla tahulu, g'amel minnu l-“alla” tieg'u flok Alla li
kien provdihulu. Ara kif il-bniedem, bla
ma jinduna, jag'mel “reli!jon” minn dik ix-xi 'a!a li ja'seb li ma jistax
jg'addi ming'ajrha, li l-&ajja ti!i bla sens ming'ajrha, mhux “worth it” li
tg'ixha.

Dawn l-affarijiet wie'ed
malajr jifhimhom. Kulma g'andu b|onn
huwa ftit do|a ta’ osservazzjoni. Imma
hemm “reli!jo|ità” o'ra li hi iktar diffi li tiddistingwiha mill-Fidi vera. Din
hija r-“reli!jo|ità” mlibbsa l-libsa tal-Fidi. Dan huwa -“challenge”
tal-Knisja llum: li tiddistingwi bejn min g'andu biss reli!jo|ità minn min
g'andu l-Fidi, biex hekk tkun tista’ ssejjes pastorali li tg'odd g'al |mienna.
&afna li huma konvinti li g'andhom il-Fidi u li Alla ta’ esù Kristu huwa
l-aktar 'a!a mportanti g'alihom, fil-fatt m’g'andhomx 'lief “reli!jo|ità”.

Min hu l-bniedem
reli!ju|? Huwa dak li jaf li hu dg'ajjef quddiem l-Istorja. Huwa dak li jemmen li je|isti Alla li jista’
kollox. Huwa dak li jag'mel bi a negozju ma’ Alla: jien nipprova nkun bravu,
nobdik, immur il-Knisja, nisforza, nag'mel xi penitenza, ng'in... biex imbag'ad
meta ji!i l-waqt Inti tg'inni, tag'tini r-rigal li jist'oqqli matul din
il-'ajja. Jekk jidher is-salib, ni!i quddiemek u nitolbok tne''ihuli, tibdilli
l-Istorja meta din ma tog'!obnix. U
fl-a''ar, meta mmut, u nittama li dan idum 'afna 'afna ma ji!ri, Inti tag'tini

l-premju g'ax jien inkun stinkajt bi||ejjed biex ikkonvin ejtek li jien !ust,
twajjeb. Xi ftit jew wisq din hija
d-deskrizzjoni tar-“reli!ju|”.

Issa hawn malajr
nindunaw li a'na lkoll a'na dan il-bnidem!!
Dan il-bniedem li hu a'na g'andu b|onn ji!i mibdul fi bniedem ta’ Fidi.
Fuq Kristu mhux kemm taf jg'odd, imma jekk tafux tassew. Li tkun “taf” lil Kristu jfisser tkun
g'araft, bi Grazzja u mhux bil-'ila jew bit-tjieba tieg'ek, x’g'amel g'alik
fil-Misteru tal-G'id li Hu g'ex b’risq tieg'ek, ji!ifieri meta miet g'alik u
qam mill-Mewt g'alik ukoll.

Lil Abraham, Alla qalg'u
mir-reli!jo|ità idolatra tieg'u u da''lu fil-Fidi vera meta g'enu jitla’
l-G'olja Morija biex jissagrifika lil ibnu li kien g'amlu “alla” tieg'u. Imma Alla ma 'adulux lil ibnu! Alla ma jrid
je'dilna xejn! Alla m’g'andu b|onn xejn minn tag'na! Hu jrid jag'tini il-mistrie' tieg'u u
s-ser'an tal-mo''. Fuq l-G'olja, Abraham
sab muntun li Alla qallu biex joqtlu flok ibnu.
Minn hemm ’il quddiem Abraham induna li Alla kien Missieru u kien se
jipprovdi dejjem.

Il-muntun li l-Missier
provda g'alina huwa esù Ibnu!   esù miet
biex ipatti g'all-mard, g'all-jasar, g'all-u!ig', g'ad-dnubiet kollha ta’
'ajjitna. Hu da'al fil-Mewt tag'na, mhux
tieg'u, biex ji!!ildilha. Hu reb'ilha u
qatilha. Il-Mewt hi gidba. Min jemmen fi Kristu jg'ix g'al dejjem. Min jemmen dan m’g'adux iktar
“reli!ju|” i|da
Kristjan, jew kif ng'idu bi lsienna, Nisrani.

Waqt li r-reli!ju|
jitwerwer quddiem it-tbatija, in-Nisrani jara fis-Salib il-mel' li jag'ti
tog'ma lill-&ajja. G'an-Nisrani,
is-Salib hu dejjem l-introduzzjoni g'al dehra dejjem akbar tal-G'id Glorju|
f’&ajtu. G'alhekk g'andu s-sa''a, li ma
ti!ix minnu, li ma jitlobx lil Alla jbiddilu l-Istorja, li wara kollox
ippermettiha Alla nnifsu, imma li jid'ol fiha mimli fidu ja, l-istess b'alma
Kristu da'al fil-Passjoni konvint li Missieru ma kienx se j'allih hemm.

G'alhekk meta nirreferu
g'all-Kristjane|mu ng'idu li mhux reli!jon imma A'bar Tajba. Fi Kristu kollox hu g'all-!id tag'na. Fi Kristu g'andna l-garanzija ta’ &ajja g'al
dejjem, u dan mhux b’merti tag'na imma g'al kollox bil-merti li kiseb g'alina
l-Mulej esù. Huwa Hu li ja'ti li a'na

salvi, u g'alhekk Hu g'andu jkun dejjem fi - entru ta’ &ajjitna, hekk li jasal
il-jum hieni li, b'al San Pawl u tant u tant Insara o'ra, ng'idu: “Mhux jien li
ng'ix, imma Kristu jg'ix fija!” (Gal. 2,
20).

L-Ewwel Qari

Sikem hija belt
importanti 'afna fl-esperjenza ta’ I|rael fit-Testment l-Antik. Billi !eografikament qeg'da fi - entru
tal-pajji|, kien post ideali fejn kienu jsiru l-laqg'at il-kbar, qabel ma
 erusalemm saret il-belt ewlenija. Sikem kien il-post fejn akobb u niesu
kollha difnu l-idoli '|iena tag'hom, u issa, f’Sikem ukoll, o|wè !abar
it-tribujiet li kienu g'adhom kif reb'u l-Art Imweg'da biex hemm jie'du
de i|joni fundamentali. Lil min kienu se
jaqdu, lil Jahweh, l-Alla ta’ Abraham, I|akk u akobb, li 'ari!hom mill-E!ittu,
jew ikomplu jqimu l-idoli tal-!nus ta’ madwarhom, kif oswè kien jaf tajjeb li
kienu qed jag'mlu bil-mo'bi?

Illum o|wè ji alin!ja
lilna wkoll u f’wi na jg'idilna: “Kemm se ddumu “reli!ju|i”, tag'tu qima minn
barra lill-Mulej waqt li f’qalbu kul'add g'andu l-“alla” tieg'u. Jew tarmu ’l bog'od minnkom l-idoli tad-dinja
u tpo!!u l-Mulej fl-ewwel post, jew inkella intefg'u bl-apert fil-qima lejn
allatkom, imma ipokrizija reli!ju|a Alla ma jridhiex.

I|rael tkexkex quddiem
l-isfida ta’ o|wè u obdewh tant li bdew 'er!in qabda statwetti |g'ar, figuri
tal-fidda u tad-deheb, xbihat u simboli u dawn kollha difnuhom ta't il-balluta
li kien hemm f’Sikem. A'na m’g'andniex
statwetti u Alla ma jrid je'dilna xejn.
Hieni l-bniedem li jag'raf x’g'andu jag'mel biex ipo!!i lill-Mulej
fl-ewwel post. Hu dan li jfisser ma
tag'milx idoli mill-'wejje! li Alla nnifsu pprovdielek.

Qari mil-Ktieb ta’ o|wè. 24, 1-2a.
15-17

 F’dak i|-|mien, o|wè !ema' t-tribujiet
kollha ta' I|rael f'Sikem u sejja' lix-xju', lill-kapijiet, lill-im'allfin,
lill-uffi jali u resqu quddiem Alla. U
 o|wè qal lill-poplu kollu.

« Jekk ma jog'!obkomx taqdu l-Mulej, g'a|lu llum lil min
tridu taqdu; jekk hux l-allat li kienu jaqdu missirijietkom lil hemm mix-xmara,
jew l-allat ta' l-Amurrin li f'arthom qeg'din tg'ammru. Imma jien u dari naqdu
l-Mulej.”

U l-poplu kollu wie!eb u
qal: “Ma jkun qatt li a'na
n'allu l-Mulej biex naqdu allat o'ra. G'ax
kien il-Mulej, Alla tag'na, li talla' lilna u 'l missirijietna mill-art ta'
l-E!ittu, minn dar il-jasar, u li g'amel quddiemna stess dawn il-'wejje! kbar,
u 'arisna matul it-triq kollha li minnha g'addejna u fost il-popli li minn !o
nofshom qsamna. U l-Mulej
ke a minn quddiemna l-popli kollha u l-Amurrin li kienu jg'ammru fl-art.
G'alhekk a'na wkoll lill-Mulej naqdu, g'aliex hu Alla tag'na.”

Salm
Responsorjali

G'al
darb’o'ra g'andna silta minn Salm 34, u g'al darb’o'ra l-Knisja tipproponielna
r-Ritornell: “Duqu u taraw kemm hu tajjeb il-Mulej.” (v. 9). Hemm taqtig'a, kumbattiment, gwerra
g'all-Mewt bejn Alla u l-idoli tag'na.
Alla ma jistrie'x sakemm jarahom kollha meqruda minn &ajjitna. Dan hu s-sens ta’ dak kollu li ng'addu minnu
fl-Istorja ta’ &ajjitna. Il-bniedem
rei!ju| ma jifhimx it-tbatija u g'alih mhi xejn 'lief sa'ta u jdur lejn Alla u
jg'idlu: “La tg'id li t'obbni, ne''ili dan minn quddiemi!” In-Nisrani g'andu vi|joni differenti
tal-&ajja. Hu jaf li Alla qed jo'loq
bniedem !did !ewwa fih li dejjem qieg'ed isir jixba' lil Kristu iktar kemm
jikber fil-Fidi. Abraham tg'allem jemmen
permezz tal-!rajjiet li g'adda minnhom u li fihom ra lil Alla ja'dem. L-Istess g'ajnejn g'andu n-Nisrani. Hu jara lil Alla qisu l-fu''ari li jg'affe! u
jer!a’ jg'affe! it-tafal bla sura, sakemm minnu jo'ro! !ojjell tal-arti.

Alla qed
ilestina g'all- enna, u min hu g'all- enna jibda jgawdiha xi ftit minn
hawn. A'na na'sbu li l-Mulej mhux tant
sabi'; iktar sbie' huma dawk il-'wejje! jew bnedmin li rbatna qalbna
mag'hom. Naturalment dan ma ng'iduhx
bil-kliem imma l-fatti jixhdu dak li hemm f’qalbna. Ssib 'afna li jg'idulek: “Jien Nisrani
Kattoliku, imma ma naqbilx mat-tag'lim kollu tal-Knisja. G'andi l-opinjoni tieg'i!” Dan hu li jfisser
li ma tpo!!ix lill-Mulej fl-ewwel post.

Jag'mel
sewwa dan is-Salm meta jirrepeti: “Duqu u taraw kemm hu tajjeb il-Mulej!”

Ritornell: Duqu u taraw kemm hu tajjeb il-Mulej.

Salm 34

Kull 'in inbierek il-Mulej;

tif'iru dejjem fuq fommi.

Bil-Mulej tifta'ar ru'i;

jisimg'u l-fqajrin u jifir'u.

G'ajnejn il-Mulej lejn il-!usti,

u widnejh miftu'a g'all-g'ajta tag'hom.

Il-'arsa tal-Mulej fuq il-'|iena,

biex jeqred minn fuq l-art tifkirithom.

Jg'ajjtu l-!usti g'all-g'ajnuna, u l-Mulej
jismag'hom;

mid-dwejjaq kollha tag'hom je'lishom.

Qrib il-Mulej lejn dawk b'qalbhom maqsuma,

jg'in lil dawk b'ru'hom mifnija.

Kbar huma l-'sarat tar-ra!el sewwa,

i|da minnhom kollha je'ilsu l-Mulej.

I'arislu g'admu kollha,

ebda wa'da ma titkissirlu.

Il-'a|in '|unitu teqirdu;

min jobg'od il-!ust i'allas g'all-'tija.

Jifdi l-Mulej il-'ajja tal-qaddejja
tieg'u;

kull min jistkenn fih ma jkollux xi
jpatti.

It-Tieni Qari

G'aliex San Pawl se jitkellem fuq i|-|wie! meta
l-Litur!ija tal-Kelma qeg'da tkellimna fuq il-Fidi u l-maturazzjoni
tag'ha? G'ax hemm irridu naslu
fir-relazzjoni tag'na mal-Mulej esù.
L-Appostlu jqabbel l-im'abba u l-g'aqda f’!isem wie'ed tal-mi||ew!in
ma|-|wie! mistiku li hemm bejn Kristu u l-Knisja l-G'arusa tieg'u. U meta ng'idu “Knisja” qed nirreferu g'al kull wie'ed minna. Ir-ru' tag'na hi
femminili u Kristu hu b'al namrat bla pa enzja li jg'arrex u j'uf biex jiltaqa’
mar-ru' tieg'i jew tieg'ek u jag'milha l-G'arusa sabi'a tieg'u.

Il-bniedem “reli!ju|” li g'adu jg'ix fil-bi|a’ u li
jipprova jobdi lil Alla biex “jixtriH”
bil-merti li jikseb hu, biex Alla jag'mel ir-rieda tieg'u (tal-bniedem) u
jaqlag'lu l-grazzji… dan il-bniedem m’g'andux relazzjoni intima u ta’ m'abba
mal-Mulej. Alla huwa Sid li hu tqil
'afna tog'!bu jew timpressjonah. Hekk
ja'sbu 'afna nies. Hu tqil 'afna taqla’
xi 'a!a ming'andu. Din hi karikatura
kerha mmens.

San Pawl jipproponielna dehra o'ra ta’ kif tista’ tkun
ir-relazzjoni tag'na mal-Mulej. Kristu

hu l-G'arus li ta &ajtu g'all-G'arusa tieg'U.
Hu ra li fuq ras il-ma'buba tieg'u kien hemm sa'ta mdendla: kienet
ikkundannat li tmut g'al dejjem min'abba n-natura marida tad-dnub. G'alhekk hu jid'ol biex imut minflokha u
jeqred dak kollu li kien qed ibe||ag'ha.
L-G'arusa tin!ibed g'al kollox lejn Dak li 'abbha tant. Mhux biss.
Il-be|g'at u t-t'assib tag'ha kollha g'ebu g'ax fi Kristu sabet dak
kollu li kull mara tistenna ming'and |ew!ha: is-sigurtà, is-ser'an tal-mo'',
reb'a fuq dak kollu li qabel kien joqotlha bl-inkwiet.

F’din ir-relazzjoni, hija l-Im'abba li ssaltan mhux
il-Li!i. Ma’ Kristu, int ma tag'milx
affarijiet g'ax hekk suppost, jew hekk hu tajjeb, imma g'ax t'obbu. L-Im'abba turik x’g'andek tag'mel. Min i'obb
b’qalbu kollha m’g'andux iktar
b|onn ta’ Li!i li tg'idlu x’g'andu jag'mel.
L-istinti tal-Im'abba huma bi||ejjed.
Din hi l-qab|a mir-reli!jo|ita g'all-Fidi adulta. &olqien !did, se
jsej'ilha San Pawl.

Qari
mill-Ittra ta’ San Pawl Appostlu lill-Efesin.
5, 21-32

&uti : Oqog'du g'al xulxin fil-bi|a' ta' Kristu. Intom in-nisa oqog'du g'al
|wie!kom b'allikieku g'all-Mulej, g'ax
ir-ra!el hu ras il-mara, b'alma Kristu hu ras il-Knisja, is-salvatur tal- isem
tieg'u. G'alhekk,
b'alma l-Knisja toqg'od g'al Kristu, hekk ukoll in-nisa g'andhom joqog'du g'al
|wie!hom f'kollox.

Intom,
l-ir!iel, 'obbu n-nisa tag'kom, kif Kristu 'abb il-Knisja u ta 'ajtu g'aliha. U dan g'amlu biex
iqaddisha u jnaddafha bil-'asil ta' l-ilma u l-kelma u biex iressaqha quddiemu, din il-Knisja, sabi'a, bla tebg'a,
bla tikmix, bla g'ajb, u b'xejn minn dan, imma qaddisa u bla tmaqdir minn 'add.

Hekk
g'andhom ukoll l-ir!iel i'obbu n-nisa tag'hom b'allikieku !isimhom stess. Min
i'obb 'il martu jkun i'obb lilu nnifsu. Qatt
'add ma bag'ad 'il !ismu stess, i|da jmantnih u jie'u 'siebu, b'alma jag'mel
Kristu mal-Knisja, g'ax
a'na lkoll membri tal- isem tieg'u. G'alhekk
ir-ra!el i'alli lil missieru u 'l ommu u jing'aqad ma' martu, u jsiru t-tnejn
!isem wie'ed. Dan
il-misteru - qieg'ed ng'id g'al Kristu u g'all-Knisja - huwa kbir!

Evan!elju

Min
hu biss reli!ju| u g'adu ma kibirx fil-Fidi u fl-intimità ma’ Kristu se jgerger
b'alma gergru l-Lhud fil-Kapitlu 6 ta’ San wann. Min i'obbok tassew, ma jgergirx kontrik u
jibqa’ j'obbok anke meta ma jifhmikx.
Dan jag'mlu g'ax jafdak, rasu mistrie'a bik, i'obbok ! Dawn li bdew igergru u tawh daharhom u telquh
kienu dixxipli tieg'U, mhux xi g'edewwa !
Dejjaqhom meta beda jkellimhom fuq l-intimità
tal-Ewkaristija… tal-b|onn li jieklu lil ismu u jixorbu Demmu biex isiru 'a!a
wa'da mieg'u, jitwa''du mieg'u, ji!u mlaqqma fiH.

Hafna, ma jinteressahomx dan. Jinteressahom biss li jaqilg'u il-grazzja li
g'andhom b|onn u mbag'ad kul'add lejn daru. Huma nies li g'alihom te|isti biss
din id-dinja, u Alla qieg'ed hemm biex jaqdihom 'alli jkollhom &ajja bla nkwiet
hawn. Imma dawk li 'abbewH qalulu :
“Inti biss g'andek
il-kliem tal-&ajja ta’ Dejjem.’ (v. 69).
Dan hu n-Nisrani:
li 'siebu fil-&ajja ta’ Dejjem u jaf li kulma ji!rilu hawn hu parti mit-triq
lejha.

Versett: Hallelujah. &ajjarli qalbi, o Alla,
g'at-twissijiet tieg'ek, il-li!i tieg'ek fi tjubitek ag'tini. Hallelujah.

Qari mill-Evan!elju ta’ San wann. 6, 60-69

F’dak
i|-|mien: Meta esù tkellem fuq il-'ob| tal-'ajja, 'afna dixxipli tieg'u,
meta semg'uh, qalu: "Iebes dan il-kliem! Min jifla'
jisimg'u?"   esù nteba' wa'du li d-dixxipli tieg'u kienu qeg'din
igergru fuq hekk, u qalilhom: "Dan il-kliem qieg'ed
ifixkilkom? Mela xi tg'idu kieku kellkom taraw lil Bin il-bniedem tiela'
fejn kien qabel? Hu l-ispirtu li jag'ti l-'ajja, il-!isem ma jiswa
g'al xejn. Il-kliem li jiena g'edtilkom huwa spirtu u 'ajja. I|da
hemm xi w'ud fostkom li ma jemmnux." G'aliex esù kien jaf sa mill-bidu
min kienu dawk li ma emmnux u min kien dak li kellu jittradih. U
ssokta jg'idilhom: "Kien g'alhekk li jiena g'edtilkom li 'add ma jista'
ji!i g'andi jekk il-Missier ma jag'tihx li ji!i."

Minn dak in-nhar bosta
mid-dixxipli tieg'u telquh u ma baqg'ux imorru warajh. Mbag'ad esù
qal lit-Tnax: "Tridux titilqu intom ukoll?" Wie!bu Xmun
Pietru: "Mulej, g'and min immorru? Inti g'andek il-kliem tal-'ajja ta'
dejjem, u a'na emminna u g'arafna li inti l-Qaddis ta'
Alla."